

Školní vzdělávací program

5.5. Vzdělávací oblast: Člověk a společnost

5.5.1. Vyučovací předmět: Dějepis

Charakteristika vyučovacího předmětu dějepis:

Výuka dějepisu otevírá žákům pohled na hlavní období dějinného vývoje lidstva a vlastního národa, seznamuje je s významnými historickými událostmi a osobnostmi, které ovlivnily život předcházejících generací a mají význam i pro orientaci v současném společenském životě. Důraz je kladen především na dějiny 19. a 20. století, kde leží kořeny většiny současných společenských jevů. Žáci jsou vedeni k poznání, že historie není jen uzavřenou minulostí ani shlukem faktů a definitivních závěrů, ale je kladením otázek, jimiž se současnost prostřednictvím minulosti ptá po svém vlastním charakteru a své možné budoucnosti. Obecné historické problémy jsou konkretizovány prostřednictvím zařazování dějin regionu a dějin místních.

Vyučovací předmět **dějepis** se vyučuje jako samostatný předmět v 6., 7. 9. ročníku 2 hodiny týdně a v 8. ročníku 1 hodinu týdně.

Vzdělávání ve vyučovacím předmětu dějepis směřuje k:

- rozvíjení vlastního historického vědomí
- vnímání obrazu hlavních vývojových linií
- získávání orientace v historickém čase
- pochopení souvislostí dějinných událostí a procesů
- chápání kulturní rozmanitosti světa
- utváření pozitivního hodnotového systému

Vyučovací předmět dějepis je úzce spjat s dalšími vyučovacími předměty:

zeměpis – orientace v prostoru, územní rozsah států, ...

matematika, fyzika, přírodopis, chemie – vědecké poznatky, rozvoj vědy a techniky,

...

výtvarná výchova – stavební slohy, umělecká díla, významní umělci, ...

hudební výchova – vývoj hudebních projevů, významní skladatelé, ...

jazyky – významní spisovatelé a jejich tvorba, ...

občanská výchova – člověk a společnost, stát a státní zřízení, lidská a občanská práva, volební systém, ...

Výchovně vzdělávací strategie vyučovacího předmětu dějepis:

Kompetence k učení

- zadává úkoly, při kterých žáci vyhledávají a kombinují informace z různých zdrojů
- vede žáky k užívání správné terminologie a symboliky
- zadává úkoly, které vyžadují využití poznatků z různých předmětů a umožňuje volbu různých postupů
- vede žáky k zamýšlení nad historickým vývojem a formuje jejich myšlení v evropských souvislostech

Kompetence k řešení problémů

Školní vzdělávací program

-
- zařazuje rozmanité aktivity (diskuse, výklad, kreslení, řešení problémů, ICT, AV technika)
 - zařazuje metody, při kterých žáci sami docházejí k závěrům a řešením
 - vede ke kritickému myšlení a logickému uvažování

Kompetence komunikativní

- vede žáky k přesnému a výstižnému vyjadřování a věcnému argumentování
- vytváří příležitosti pro vzájemnou komunikaci žáků k danému úkolu
- umožňuje žákům diskusi
- vede žáky k práci s různými typy textů, map, grafů a dokumentů
- vede k využívání informačních a komunikačních prostředků
- umožňuje žákům, aby si vzájemně sdělovali své pocity a názory

Kompetence sociální a personální

- vytváří příznivé klima třídy
- navozuje dostatek situací, které umožní žákům účinně spolupracovat ve skupině
- dodává žákům sebedůvěru
- podle potřeby žákům v činnostech pomáhá
- zajímá se, jak žákům vyhovuje jeho způsob výuky
- vůči každému žákovi projevuje očekávání úspěchu

Kompetence občanské

- reflektuje při výuce společenské dění
- vede žáky k tomu, aby brali ohled na druhé
- motivuje žáky k prozkoumávání názorů a pohledů lišících se od jejich vlastních
- pěstuje v žácích vztah k tradicím, národnímu, historickému a kulturnímu dědictví

Kompetence pracovní

- požaduje dodržování dohodnuté kvality práce a důsledně vyžaduje dodržení pravidel
- umožňuje žákům vzájemně si pomáhat
- vede žáky k využívání znalostí v běžné praxi
- vede žáky k plánování úkolů a postupů
- vede žáky k posouzení vlastního pokroku a kritickému posouzení svých výsledků

Kompetence digitální

- vede žáky k volbě a účelnému využívání vhodných digitálních technologií při plánování, realizaci a hodnocení činností s digitálními historickými zdroji, prameny a programy;
- seznamuje žáky s různými možnostmi, jak komunikovat činnosti a výsledky práce s digitalizovanými historickými reáliemi prostřednictvím různých digitálních technologií a nástrojů pro komunikaci a sdílení;
- klade důraz na bezpečnou a efektivní komunikaci žáků, učíme je odpovědnému chování a jednání v digitálním prostředí
- seznamuje žáky s možnostmi, jak si s využitím digitálních technologií zefektivnit či zjednodušit své pracovní postupy a zkvalitnit výsledky své práce

Školní vzdělávací program

	Oblast: Člověk a společnost	Předmět: Dějepis	Období: 6. ročník
	Očekávané výstupy Žák:	Učivo	Mezipředmětové vztahy Průřezová témata
1	<ul style="list-style-type: none"> - uvede konkrétní příklady důležitosti a potřebnosti dějepisných poznatků - uvede příklady zdrojů informací o minulosti; pojmenuje instituce, kde jsou tyto zdroje shromažďovány - orientuje se na časové ose a v historické mapě, řadí hlavní historické epochy v chronologickém sledu 	ČLOVĚK V DĚJINÁCH <ul style="list-style-type: none"> • význam zkoumání dějin • získávání informací o dějinách • historické prameny • historický čas a prostor • práce s časovou osou (přímkou), přiřazování dějů k ose, historický čas 	ČJ- literatura
2	<ul style="list-style-type: none"> - charakterizuje život pravěkých sběračů a lovců, jejich materiální a duchovní kulturu - objasní význam zemědělství, dobytkařství a zpracování kovů pro lidskou společnost 	POČÁTKY LIDSKÉ SPOLEČNOSTI <ul style="list-style-type: none"> • člověk a lidská společnost v pravěku 	PŘ-předchůdci člověka
3	<ul style="list-style-type: none"> - rozpozná souvislost mezi přírodními podmínkami a vznikem prvních velkých zemědělských civilizací - uvede nejvýznamnější typy památek, které se staly součástí světového kulturního dědictví - demonstruje na konkrétních příkladech přínos antické kultury - porovnává formy vlády a postavení společenských skupin v jednotlivých státech a vysvětlí podstatu antické demokracie 	NEJSTARŠÍ CIVILIZACE. KOŘENY EVROPSKÉ KULTURY <ul style="list-style-type: none"> • starověké civilizace a jejich kulturní odkaz- Mezopotámie, Egypt, Čína, Indie, • antické Řecko – Kréta, Mykény, Athény, Sparta, demokracie, Alexandr Veliký, kultura • antický Řím- Etruskové, Romulus a Rémus, kultura, království, republika, císařství • střední Evropa a její styky s antickým Středomořím 	ČJ – řecké drama VEG – Jsme Evropané ČJ – řecké báje a pověsti, eposy OV - formy vlády

Školní vzdělávací program

		<ul style="list-style-type: none">• zrod křesťanství a jeho podstata	
--	--	--	--

Školní vzdělávací program

	Oblast: Člověk a společnost	Předmět: Dějepis	Období: 7. ročník
	Očekávané výstupy Žák:	Učivo	Mezipředmětové vztahy Průřezová témata
1	<p>- popíše podstatnou změnu evropské situace, která nastala v důsledku příchodu nových etnik, christianizace a vzniku států</p> <p>- vymezí úlohu křesťanství a víry v životě středověkého člověka, konflikty mezi světskou a církevní mocí</p> <p>- objasní situaci Velkomoravské říše a vnitřní vývoj českého státu a postavení těchto státních útvarů v evropských souvislostech</p> <p>- ilustruje postavení jednotlivých vrstev středověké společnosti, uvede příklady románské a gotické kultury</p>	<p>KŘESŤANSTVÍ A STŘEDOVĚKÁ EVROPA</p> <ul style="list-style-type: none"> • nový etnický obraz Evropy • utváření států ve východoevropském a západoevropském kulturním okruhu a jejich specifický vývoj • islám a islámské říše ovlivňující Evropu (Arabové, Turci) • Velká Morava a český stát, jejich vnitřní vývoj a postavení v Evropě • křesťanství, papežství, císařství, křížové výpravy • struktura středověké společnosti, funkce jednotlivých vrstev • kultura středověké společnosti – románské a gotické umění a vzdělanost 	<p>VEG – Jsme Evropané</p> <p>OSV – Hodnoty, postoje, etika</p> <p>ČJ- legendy a kroniky</p>
2	<p>- vysvětlí znovuzrození antického ideálu člověka, nové myšlenky žádající reformu církve</p> <p>- vymezí význam husitské tradice pro český politický a kulturní život</p> <p>- popíše průběh zámořských objevů, jejich příčiny a důsledky</p> <p>- objasní postavení českého státu v podmínkách Evropy a jeho postavení uvnitř habsburské monarchie</p> <p>- objasní příčiny a důsledky vzniku třicetileté války a posoudí její důsledky</p>	<p>OBJEVY A DOBÝVÁNÍ. POČÁTKY NOVÉ DOBY.</p> <ul style="list-style-type: none"> • renesance, humanismus • husitství, reformace a jejich šíření Evropou • zámořské objevy, počátky dobývání světa • třicetiletá válka • český stát a velmoci v 15. - 18. století • barokní kultura a osvěcenství • 	<p>OV - kulturní slohy</p> <p>Z - objevení Ameriky</p>

Školní vzdělávací program

	- rozpozná základní znaky jednotlivých kulturních stylů a uvede příklady významných kulturních památek		
--	--	--	--

Školní vzdělávací program

	Oblast: Člověk a společnost	Předmět: Dějepis	Období: 8. ročník
	Očekávané výstupy Žák:	Učivo	Mezipředmětové vztahy Průřezová témata
1	<p>- vysvětlí podstatné ekonomické, sociální, politické a kulturní změny ve vybraných zemích a u nás, které charakterizují modernizaci společnosti</p> <p>- objasní souvislost mezi událostmi francouzské revoluce a napoleonských válek a rozbití starých společenských struktur v Evropě</p>	<p>MODERNIZACE SPOLEČNOSTI</p> <ul style="list-style-type: none"> • český stát a velmoci v 16.-18.století • Velká francouzská revoluce a napoleonské období, jejich vliv na Evropu a svět • válka za nezávislost a vznik USA • industrializace a její důsledky pro společnost, sociální otázka • Velká francouzská revoluce, napoleonská doba, změna společenské struktury společnosti, průmyslový rozvoj, klasicismus a romantismus • národní hnutí a jeho osobnosti • revoluční rok 1848 v Evropě a u nás, národní probuzení • vývoj ve Francii, sjednocení Itálie a Německa • vznik Rakousko-Uherska, vznik hnutí, spolků, dělnických hnutí a nových politických stran; • konzervatismus, liberalismus, demokratismus a socialismus, občanská práva 	<p>VDO – Principy demokracie jako formy vlády FY - osobnosti</p> <p>VEG – jsme Evropané ČJ - osobnosti</p>

Školní vzdělávací program

		<ul style="list-style-type: none"> • občanská válka v USA – zrušení otroctví • kolonialismus, monopoly, konflikty mezi velmocemi, průmyslová revoluce • vývoj českého politického života na přelomu 19. a 20. století, T. G. Masaryk • svět před válkou 	
2	<p>- porovná jednotlivé fáze utváření novodobého českého národa v souvislosti s národními hnutími vybraných evropských národů</p> <p>- vysvětlí rozdílné tempo modernizace a prohloubení nerovnoměrnosti vývoje jednotlivých částí Evropy a světa včetně důsledků, ke kterým tato nerovnoměrnost vedla, charakterizuje soupeření mezi velmocemi a vymezí význam kolonií</p>	<ul style="list-style-type: none"> • národní hnutí velkých a malých národů; utváření novodobého českého národa • revoluce 19. století jako prostředek řešení politických, sociálních a národnostních problémů • politické proudy (konzervativismus, liberalismus, demokratismus, socialismus), ústava, politické strany, občanská práva • kulturní rozrůzněnost doby • konflikty mezi velmocemi, kolonialismus 	<p>VDO – Principy demokracie jako formy vlády</p> <p>OV - občanství, občanská práva</p>

Školní vzdělávací program

	Oblast: Člověk a společnost	Předmět: Dějepis	Období: 9. ročník
	Očekávané výstupy Žák:	Učivo	Mezipředmětové vztahy Průřezová témata
1	<p>- na příkladech demonstruje zneužití techniky ve světových válkách a jeho důsledky</p> <p>- rozpozná klady a nedostatky demokratických systémů</p> <p>- charakterizuje jednotlivé totalitní systémy, příčiny jejich nastolení v širších ekonomických a politických souvislostech a důsledky jejich existence pro svět, rozpozná destruktivní sílu totalitarismu a vypjatého nacionalismu</p> <p>- na příkladech vyloží antisemitismus, rasismus a jejich nepřijatelnost z hlediska lidských práv</p> <p>- zhodnotí postavení Československa v evropských souvislostech a jeho vnitřní sociální, politické, hospodářské a kulturní prostředí</p>	<p>MODERNÍ DOBA</p> <ul style="list-style-type: none"> • příčiny a vznik 1. světové války, politické, sociální a kulturní důsledky války • nové politické uspořádání Evropy a úloha USA ve světě • vznik Československa a jeho hospodářsko-politický vývoj ve 20. a 30. letech, sociální a národnostní problémy • mezinárodněpolitická a hospodářská situace ve 20. a 30. letech, světová hospodářská krize • totalitní systémy: vznik fašismu v Itálii a nacismu v Německu • Československo v letech 1938-1945 • příčiny a vznik 2. světové války, politické, sociální a kulturní důsledky války, holokaust • osvobození Československa a jeho zahraničně politická orientace, vývoj ČSR do roku 1948 	VEG – Jsme Evropané
2	<p>- vysvětlí příčiny a důsledky vzniku bipolárního světa, uvede příklady střetávání obou bloků</p> <p>- vysvětlí a na příkladech doloží mocenské a politické důvody</p>	<p>ROZDĚLENÝ INTEGRUJÍCÍ SE SVĚT</p> <ul style="list-style-type: none"> • studená válka, rozdělení světa do vojenských bloků reprezentovaných 	MV – Interpretace vztahu mediálního sdělení a reality

Školní vzdělávací program

	<p>euroatlantické, hospodářské a vojenské spolupráce</p> <ul style="list-style-type: none">- posoudí postavení rozvojových zemí- prokáže základní orientaci v problémech současného světa	<p>supervelmocemi; politické, hospodářské, sociální a ideologické soupeření</p> <ul style="list-style-type: none">• vnitřní situace v zemích východního bloku (na vybraných příkladech srovnání s charakteristikou západních zemí)• vývoj Československa od roku 1945 do roku 1989, vznik České republiky• rozpad koloniálního systému, mimoevropský svět• problémy současnosti• věda, technika a vzdělání jako faktory vývoje; sport a zábava	
--	--	--	--

Školní vzdělávací program

Vzdělávací obsah vzdělávacího oboru – 2. stupeň

ČLOVĚK V DĚJINÁCH - očekávané výstupy

žák

D-9-1-01 uvede konkrétní příklady důležitosti a potřebnosti dějepisných poznatků

D-9-1-02 uvede příklady zdrojů informací o minulosti; pojmenuje instituce, kde jsou tyto zdroje shromažďovány

D-9-1-03 orientuje se na časové ose a v historické mapě, řadí hlavní historické epochy v chronologickém sledu

Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:

žák

D-9-1-01p chápe význam dějin jako možnost poučit se z minulosti

POČÁTKY LIDSKÉ SPOLEČNOSTI - očekávané výstupy

žák

D-9-2-01 charakterizuje život pravěkých sběračů a lovců, jejich materiální a duchovní kulturu

D-9-2-02 objasní význam zemědělství, dobytkářství a zpracování kovů pro lidskou společnost

Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:

žák

D-9-2-01p rozliší základní rozdíly ve způsobu života pravěkých a současných lidí

D-9-2-01p podle obrázků popíše pravěká zvířata, způsob jejich lovu, zbraně, předměty denní potřeby a kultovní předměty

NEJSTARŠÍ CIVILIZACE. KOŘENY EVROPSKÉ KULTURY - očekávané výstupy

žák

D-9-3-01 rozpozná souvislost mezi přírodními podmínkami a vznikem prvních velkých zemědělských civilizací

D-9-3-02 uvede nejvýznamnější typy památek, které se staly součástí světového kulturního dědictví

D-9-3-03 demonstruje na konkrétních příkladech přínos antické kultury a zrod křesťanství

D-9-3-04 porovná formy vlády a postavení společenských skupin v jednotlivých státech a vysvětlí podstatu antické demokracie

Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:

žák

D-9-3-01p uvědomuje si souvislosti mezi přírodními podmínkami a vývojem starověkých států

D-9-3-03p, D-9-3-04p popíše život v době nejstarších civilizací

KŘESŤANSTVÍ A STŘEDOVĚKÁ EVROPA - očekávané výstupy

žák

D-9-4-01 popíše podstatnou změnu evropské situace, která nastala v důsledku příchodu nových etnik, christianizace a vzniku států

D-9-4-02 objasní situaci Velkomoravské říše a vnitřní vývoj českého státu a postavení těchto státních útvarů v evropských souvislostech

D-9-4-03 vymezí úlohu křesťanství a víry v životě středověkého člověka, konflikty mezi světskou a církevní mocí

D-9-4-04 ilustruje postavení jednotlivých vrstev středověké společnosti, uvede příklady románské a gotické kultury

Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:

žák

D-9-4-02p uvede první státní útvary na našem území

D-9-4-02p uvede základní informace z období počátků českého státu

D-9-4-03p popíše úlohu a postavení církve ve středověké společnosti

Školní vzdělávací program

D-9-4-03p charakterizuje příčiny, průběh a důsledky husitského hnutí

D-9-4-04p rozeznává období rozkvětu českého státu v době přemyslovské a lucemburské

D-9-4-04p uvede nejvýraznější osobnosti přemyslovského a lucemburského státu

OBJEVY A DOBÝVÁNÍ. POČÁTKY NOVÉ DOBY - očekávané výstupy

žák

D-9-5-01 vysvětlí znovuoobjevení antického ideálu člověka, nové myšlenky žádající reformu církve

D-9-5-02 vymezí význam husitské tradice pro český politický a kulturní život

D-9-5-03 popíše průběh zámořských objevů, jejich příčiny a důsledky

D-9-5-04 objasní postavení českého státu v podmínkách Evropy a jeho postavení uvnitř habsburské monarchie

D-9-5-05 objasní příčiny a důsledky vzniku třicetileté války a posoudí její důsledky

D-9-5-06 rozpozná základní znaky jednotlivých kulturních stylů a uvede příklady významných kulturních památek

Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:

žák

D-9-5-03p popíše důsledky objevných cest a poznávání nových civilizací pro Evropu

D-9-5-04p, D-9-5-05p uvede zásadní historické události v naší zemi v daném období

D-9-5-04p, D-9-5-05p pojmenuje nejvýraznější osobnosti českých dějin v novověku

MODERNIZACE SPOLEČNOSTI - očekávané výstupy

žák

D-9-6-01 vysvětlí podstatné ekonomické, sociální, politické a kulturní změny ve vybraných zemích a u nás, které charakterizují modernizaci společnosti

D-9-6-02 objasní souvislost mezi událostmi Francouzské revoluce a napoleonských válek a rozbití starých společenských struktur v Evropě

D-9-6-3 porovná jednotlivé fáze utváření novodobého českého národa v souvislosti s národními hnutími vybraných evropských národů

D-9-6-04 vysvětlí rozdílné tempo modernizace a prohloubení nerovnoměrnosti vývoje jednotlivých částí Evropy a světa včetně důsledků, ke kterým tato nerovnoměrnost vedla; charakterizuje soupeření mezi velmocemi a vymezí význam kolonií

Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:

žák

D-9-6-03p uvede základní historické události v naší zemi v 19. století

D-9-6-03p vyjmenuje nejvýznamnější osobnosti českých dějin 19. století

MODERNÍ DOBA - očekávané výstupy

žák

D-9-7-01 na příkladech demonstuje zneužití techniky ve světových válkách a jeho důsledky

D-9-7-02 rozpozná klady a nedostatky demokratických systémů

D-9-7-03 charakterizuje jednotlivé totalitní systémy, příčiny jejich nastolení v širších ekonomických a politických souvislostech a důsledky jejich existence pro svět; rozpozná destruktivní sílu totalitarismu a vypjatého nacionalismu

D-9-7-04 na příkladech vyloží antisemitismus, rasismus a jejich nepřijatelnost z hlediska lidských práv

D-9-7-05 zhodnotí postavení Československa v evropských souvislostech a jeho vnitřní sociální, politické, hospodářské a kulturní prostředí

Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:

žák

Školní vzdělávací program

D-9-7-01 p, D-9-7-03p, D-9-7-04p uvede příčiny a politické, sociální a kulturní důsledky světové války

D-9-7-01p, D-9-7-05p uvede základní informace o vzniku samostatné Československé republiky

ROZDĚLENÝ A INTEGROJÍCÍ SE SVĚT - očekávané výstupy

žák

D-9-8-01 vysvětlí příčiny a důsledky vzniku bipolárního světa; uvede příklady střetávání obou bloků

D-9-8-02 vysvětlí a na příkladech doloží mocenské a politické důvody euroatlantické hospodářské a vojenské spolupráce

D-9-8-03 posoudí postavení rozvojových zemí

D-9-8-04 prokáže základní orientaci v problémech současného světa

Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:

žák

D-9-8-01p, D-9-8-02p popíše průběh a důsledky 2. světové války a politický a hospodářský vývoj v poválečné Evropě

D-9-8-04p chápe význam událostí v roce 1989 a vítězství demokracie v naší vlasti